

První nálezy netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) a netopýra alcathoe (*Myotis alcathoe*) na Děčínsku

Pavel BENDA & Jakub JUDA

Správa Národního parku České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lipa;
p.benda@npcs.cz, j.juda@npcs.cz

First records of *Myotis emarginatus* and *Myotis alcathoe* in the Děčín district, northern Bohemia, Czech Republic. Two males of the Geoffroy's bat (*Myotis emarginatus*) and a male of the Alcathoe bat (*M. alcathoe*) were caught in the Kaňon Labe National Nature Reserve in the *Labské pískovce Protected Landscape Area, situated in northern Bohemia* between the towns of Děčín and Hřensko (50° 51' N, 14° 14' E; mapping square 5151), in September 2016. Both species were netted at the entrance to natural sandstone crevasse caves at the altitude of ca. 250 m a. s. l. These findings represent the first records of these species in the Děčín district. The finding of the Geoffroy's bat constitutes the north-western margin of its distribution range in the Czech Republic and Central Europe as well.

Geoffroy's bat, Alcathoe bat, first findings, Děčín district, Labské pískovce Protected Landscape Area, Czech Republic

Během odchytů do nárazových sítí v Národní přírodní rezervaci Kaňon Labe v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce mezi Děčínem a Hřenskem (kvadrát 5151) byli 8. září 2016 odchyteny dva samci netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) a 26. září 2016 jeden samec netopýra alcathoe (*Myotis alcathoe*). Odchyt probíhal při ústí přirozených pískovcových rozsedlinových jeskyní, ležících v těsné blízkosti, konkrétně v Krakonošově jeskyni a Netopýří jeskyni (50° 51' N, 14° 14' E); nadmořská výška místa odchytu je cca 250 m.

Netopýr brvitý patří dle vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR mezi kriticky ohrožené druhy. Podle Topála (2001) dosahuje areál rozšíření tohoto druhu ve střední Evropě zhruba k 51–52° severní šířky (a to jak v Polsku tak Německu), v jiných částech Evropy končí jeho rozšíření jižněji od 50° s. š. Pravděpodobně chybí druh v severozápadní části západní Evropy. V Německu je rozšířen jen v teplotně příznivých oblastech (Rheintal, Rosenheimer Becken), mezi rozšířením v Lucembursku a Polsku se nachází nápadná mezera v areálu rozšíření (Dietzt et al. 2007). Ze sousedního Saska není zatím uváděn (Hauer et al. 2009).

Netopýr alcathoe je dle vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR silně ohrožený druh. V Evropě se vyskytuje od jižního Švédska a Španělska po Balkán (Anděra 2014). Rozšíření je zatím známo jen částečně, druh byl zjištěn v Anglii, Francii, Španělsku, Švýcarsku, Německu, Rakousku, Polsku, Slovensku, Maďarsku, Černé Hoře, Albánii, Rumunsku, Bulharsku, Řecku a v evropské části Turecka. V České republice byl dosud zjištěn v 17 mapovacích čtvercích. Nejbliže naší lokalitě byl zjištěn v Dokeské pahorkatině (Anděra & Gaisler 2012).

V sousedním Sasku, na základě několika nálezů a dokladů o reprodukci z jižního Saska-Anhaltska, započalo v roce 2008 úspěšné hledání tohoto druhu. Dosud se jej podařilo doložit v oblasti Sächsisches Lössgefilde v lesnatých částech pahorkatiny Altenburg-Zeitzer Lösshügelland a v oblasti Mulde-Lösshügelland, jakož

i v centru Saské Kamenice (Chemnitz) v Krušnohorské pánvi. Odchytem tří laktujících samic byla v Sasku doložena také reprodukce druhu. S dalšími výskyty netopýra alkathoe lze počítat v rozsáhlejších lesích v oblastech Sächsisch-Niederlausitzer Heideband a Sächsisches Lössgefilde. Dosud však není objasněno, zda se saský výskyt omezuje jen na několik ostrovů rozšíření (Hauer et al. 2009).

Jedná se o první zjištění obou těchto druhů v děčínském regionu a u netopýra brvitého se navíc jedná o nejsevernější lokalitu v České republice a zároveň ve střední Evropě. Jako nejzápadnější lokalita výskytu v České republice je známa štola Hrom ve Slavkovském lese (mapovací čtverec 6042), kde byl v roce 2012 nalezen jeden zimující exemplář (Tájek & Tájková 2012). Oba tyto nálezy dokumentují trend šíření netopýra brvitého druhu v Čechách a ve střední Evropě severozápadním směrem. U netopýra alkathoe se především jedná o upřesnění znalostí o jeho rozšíření v České republice, resp. ve střední Evropě.

Literatura

- ANDĚRA M., 2014: *Naši netopýři*. Správa jeskyní České republiky, Průhonice, 167 pp.
- ANDĚRA M. & GAISLER J., 2012: *Savci České republiky. Popis, rozšíření, ekologie, ochrana*. Academia, Praha, 285 pp.
- DIETZ C., VON HELVERSEN O. & NILL D., 2007: *Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas. Biologie, Kennzeichen, Gefährdung*. Kosmos Verlag, Stuttgart, 399 pp.
- HAUER S., ANSORGE H. & ZÖPHEL U., 2009: *Naturschutz und Landschaftspflege. Atlas der Säugetiere Sachsens*. Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie Dresden, 416 pp.
- TÁJEK P. & TÁJKOVÁ P., 2012: První nález netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) v nejzápadnějších Čechách (Chiroptera: Vespertilionidae). *Lynx, n. s.*, **43**: 181–184.
- TOPÁL G., 2001: *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) – Wimperfledermaus. Pp.: 369–404. In: KRAPP F. (ed.): *Handbuch der Säugetiere Europas. Band 4: Fledertiere. Teil I: Chiroptera I. Rhinolophidae, Vespertilionidae I*. Aula-Verlag, Wiebelsheim, x+603 pp.

došlo 16. 10. 2008